

REVISORSEXAMEN

Del II

Maj 2004

© Revisorsnämnden

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum:	24 - 25 maj 2004
Skrivtid:	2 x 4 timmar, varav 4 timmar för del II
Hjälpmedel:	Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat:	75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av godkänd revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som skall lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmodell. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

- sakinhåll i lämnat svar (3 p)
- struktur och språk (1 p)

Revisorsexamen maj 2004, del II

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Som framgår av principen för poängsättning läggs tyngdpunkten på sakinnehållet i lämnat svar.

<u>Uppgifter</u>	<u>Poäng</u>
3. TSMT AB	50

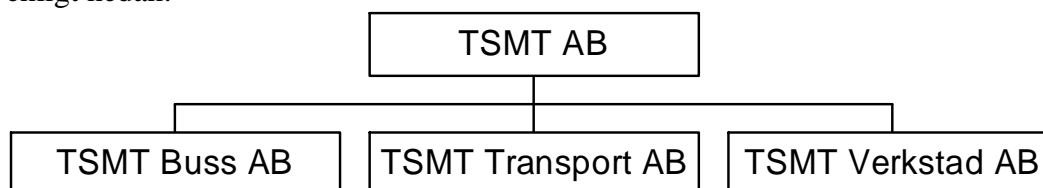
Lycka till!

3. TSMT AB (50 p)

Bakgrund

Du är revisor i Trygg Snabb Miljövänlig Transport AB, (TSMT AB), vars verksamhet utgörs av person- och godstrafik inom Sverige. Bolaget är noterat på Stockholmsbörsens O-lista sedan 1999. De största ägarna är investmentbolaget Framtida Noteringar AB och familjen Eriksson.

Koncernen utgörs per 2003-12-31 av moderföretaget och tre helägda dotterföretag enligt nedan:

TSMT AB: Tillhandahåller koncerngemensamma tjänster

TSMT Buss AB: Verksamheten utgörs av kommunal busstrafik inom fem kommuner. Omsättningen för 2004 är budgeterad till 430 mnkr och resultatet efter finansiella poster till noll.

TSMT Transport AB: Verksamheten utgörs av lastbilstransporter för ett tiotal industriföretag. Omsättningen för 2004 är budgeterad till cirka 1 100 mnkr och resultatet efter finansiella poster till 160 mnkr.

TSMT Verkstad AB: Verksamheten utgörs av verkstadstjänster för de två övriga dotterföretagen. Omsättningen för 2004 är budgeterad till 40 mnkr och resultatet efter finansiella poster till noll.

I styrelsen för TSMT AB finns en extern styrelseordförande, två företrädare för Framtida Noteringar AB, två företrädare för familjen Eriksson och två arbetstagarrepresentanter. Styrelsens säte och bolagets huvudkontor är belägna i Göteborg. Koncernföretagens räkenskapsår är kalenderår.

Den finansiella situationen kan i korthet beskrivas enligt följande:

TSMT-koncernen	Prognos 2004	Utfall 2003	Utfall 2002
Nettoomsättning (mnkr)	1 530	1 420	1 300
Rörelsemarginal (%)	10,5	9,9	10,0
Årets resultat (mnkr)	100	85	79
Balansomslutning (mnkr)	630	584	536
Avk. på eget kapital (%)	20,7	19,2	19,5
Soliditet (%)	79,9	78,9	78,9
Antal anställda	1 055	1 014	961

Revisorsexamen maj 2004, del II

Deluppgift 3.1

I januari 2004 blir du kontaktad av koncernens ekonomidirektör Eva Pettersson. Hon tror att de tre helägda dotterföretagen inte har tillämpat Redovisningsrådets samtliga rekommendationer och uttalanden. I dotterföretagens utkast till årsredovisningar finns följande information:

”Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden.”

Uppgifter (8 p):

Då moderföretaget är noterat på Stockholmsbörsens O-lista vill Eva att du kommenterar nedanstående frågeställningar.

- a. Måste dotterföretagen tillämpa Redovisningsrådets rekommendationer och uttalanden?
- b. När utgör Redovisningsrådets rekommendationer god redovisningssed för dotterföretagen?
- c. Har du som revisor några synpunkter på utformningen av inledningen i dotterföretagens avsnitt om redovisnings- och värderingsprinciper?

Deluppgift 3.2

Moderföretaget har tidigare ägt all IT-utrustning inom koncernen och debiterat marknadsmässig hyra för dotterföretagens nyttjande. På grund av en decentralisering av IT-ansvaret inom koncernen avyttrade moderföretaget per 2003-01-01 till dotterföretagen IT-utrustning till marknadsmässigt värde enligt nedan (mnkr):

TSMT Buss AB	8,1
TSMT Transport AB	6,9

Eftersom all IT-utrustning vid avyttringstillfället var helt avskriven enligt plan uppstod en realisationsvinst i moderföretaget om 15,0 mnkr för räkenskapsåret 2003.

Avskrivning enligt plan sker i dotterföretagen från förvärvstidpunkten 2003-01-01 under tre år, vilket beräknas motsvara återstående nyttjandeperiod för övertagna anläggningstillgångar.

Under hösten 2003 har dotterföretagen emellertid implementerat en ny systemlösning för bland annat trafikplanering och löner. Från moderföretaget 2003-01-01 inköpt IT-utrustning om 6,0 mnkr har därför vidareförsålts till extern part för motsvarande belopp.

Din medarbetare på uppdraget Anders Lundström, som brukar granska moderföretagets koncernredovisning, har konstaterat att det tillkommit en mängd nya koncernelimineringar per 2003-12-31 på grund av ovanstående transaktioner.

Revisorsexamen maj 2004, del II

Uppgifter (8 p):

Anders behöver med hänsyn till nämnda transaktioner ditt stöd för att kunna avsluta revisionen av koncernredovisningen.

- Ange vilka elimineringar som tillkommer samt varför de tillkommer.
- Beräkna skillnaden mellan årets resultat i koncernresultaträkningen för 2003 respektive 2004 och samtliga enskilda koncernföretags resultat för respektive år? (Antag att dotterföretagen inte avyttrar eller uttrangerar några anläggningstillgångar under 2004.)

Deluppgift 3.3

Vassa Transporter AB som är konkurrent till TSMT Transport AB har expanderat kraftigt under de senaste två åren. Då konkurrenten i regel offererar lägre priser än TSMT Transport AB har styrelsen i moderföretaget diskuterat huruvida Vassa Transporter AB tar förlustkontrakt för att vinna marknadsandelar. Vidare har konkurrentens framtida finansiella möjligheter att fortsätta med sin prisprofil diskuterats då bolaget inte har någon stark finansiell ägare.

Moderföretagets styrelse har därför bett ekonomidirektör Eva Pettersson att analysera Vassa Transporter AB:s finansiella situation. Eva har utifrån de senaste tre årens officiella årsredovisningar sammanställt följande ekonomiska information:

Vassa Transporter AB	Utfall 2003	Utfall 2002	Utfall 2001
Nettoomsättning (mnkr)	1 090	770	533
Rörelsemarginal (%)	11,3	11,4	11,2
Soliditet (%)	33,9	53,3	52,9
Årets resultat (mnkr)	56	52	35

Eva har utifrån upprättade kassaflödesanalyser även gjort en uppdelning av kassaflödet från löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet för de senaste tre åren (mnkr):

Vassa Transporter AB	Utfall 2003	Utfall 2002	Utfall 2001
Löpande verksamhet	30	78	52
Investeringsverksamhet	-175	- 28	- 12
Finansieringsverksamhet	56	5	2
S:a årets kassaflöde	-89	55	42

Vid ett besök i mars 2004 hos TSMT AB presenterar Eva ovanstående finansiella information för dig.

Uppgift (6p):

Kommer Vassa Transporter AB att vara en svår konkurrent även framöver med hänsyn till dess finansiella ställning?

Deluppgift 3.4

I TSMT-koncernen uppgick lagervärdet i årsbokslutet per 2003-12-31 till cirka 49 mnkr. Det utgjordes av reservdelar till bussar (cirka 75 %) och lastbilar (cirka 25 %). Skälen till att redovisa reservdelarna som varulager har främst varit av administrativ karaktär med hänsyn till antalet reservdelar (cirka 1 050 stycken) och att omsättningshastigheten för olika reservdelar varierar kraftigt. Den genomsnittliga lagringstiden för reservdelslagret uppgår till cirka 17 månader.

Vid ett möte med koncernens ekonomidirektör Eva Pettersson i början av mars 2004 får du reda på att man förbereder en omklassificering av reservdelarna från varulager till anläggningstillgångar. Dotterföretagen TSMT Buss AB och TSMT Transport AB har därför börjat registrera in data rörande reservdelarna i respektive bolags anläggningsregister.

Enligt Eva ska Redovisningsrådets rekommendationer tillämpas. Redovisningen av reservdelarna föreslås ske på följande sätt från och med månadsskiftet mars/april 2004:

1. Samtliga reservdelar i varulagret med ett anskaffningsvärde under 1 000 kronor kommer av administrativa skäl att redovisas som kostnad per 2004-03-31. Totalt lagervärde för dessa artiklar bedöms vara av väsentligt värde för bolaget. Reservdelar med ett inköpspris understigande 1 000 kronor omkostnadsförs fortsättningsvis redan vid anskaffningen.
2. En avskrivningsplan om fem år kommer att tillämpas för reservdelarna i anläggningsregistret från och med den 1 april 2004.
3. Allteftersom reservdelar förbrukas redovisas deras oavskrivna restvärde som kostnad och minskar balansposten anläggningstillgångar (uttag i anläggningsregistret) med motsvarande belopp. Ursprunglig avskrivningsplan för bussen eller lastbilen kvarstår oförändrad.

Uppgifter (10 p):

- a. Är omklassificeringen av reservdelarna från varulager till anläggningstillgångar och redovisningen av dem vid förbrukning förenlig med god redovisningssed?
- b. Finns det några skattemässiga överväganden som bör göras med hänsyn till kostnadsföringen av samtliga reservdelar med ett anskaffningsvärde understigande 1 000 kronor?
- c. Är bolagets förslag till avskrivningsplan om fem år lämplig?
- d. Föranleder omklassificeringen någon annan effekt på årsredovisningarna för 2004?

Revisorsexamen maj 2004, del II

Deluppgift 3.5

Vid ett möte med Eva Pettersson i början av maj 2004 får du information om att TSMT Buss AB nyligen vunnit en upphandling avseende nya trafikkontrakt. Nya bussar om cirka 30 mnkr måste därför anskaffas och man överväger att finansiera de nya bussarna genom leasing. Eva har begärt och erhållit offerter från fem välrenommerade leasingbolag och utfallet av den fördelaktigaste offerten har sammanställts nedan (tkr):

Bussarnas marknadsvärde	30 000
Avtalstid:	7 år
Restvärde efter sju år med köption:	3 000
Bedömt marknadsvärde efter sju år:	4 000
Nuvärdet av minimileaseavgifterna inkl. restvärde diskonterat med TSMT Buss AB:s marginella låneränta ^{x)}	29 400
^{x)} Den marginella låneräntan bedöms vara rimlig Månatlig leasingavgift:	380

Enligt Eva kommer styrelsen sannolikt att tillstyrka att bolaget accepterar ovanstående offert. Leasingavtalet kommer då att löpa från och med 2004-10-01. Bolagets nyttjandeperiod och avskrivningsplan för bussar uppgår normalt till åtta år. Redovisningsrådets rekommendationer ska tillämpas.

Uppgifter (6 p):

- Finns det något i offererade uppgifter som indikerar att det slutliga avtalet bör klassificeras som ett finansiellt leasingavtal?
- Vilka tillkommande balansposter utan angivande av belopp kommer att redovisas i koncernbalansräkningen per 2004-10-01 om avtalet klassificeras som ett finansiellt leasingavtal?

Deluppgift 3.6

Moderföretaget TSMT AB förvärvade den 1 maj 2004 samtliga aktier i Rolfs Transporter AB av Rolf Bengtsson. Vid en extra bolagsstämma den 7 maj 2004 i Rolfs Transporter AB har du blivit vald revisor i bolaget. Verksamheten utgörs främst av transporter inom livsmedelsbranschen. Bolagets tidigare ägare, Rolf Bengtsson, kvarstår som VD och styrelseledamot till utgången av 2004. Styrelsen i övrigt utgörs av TSMT-koncernens ekonomidirektör Eva Pettersson och koncernchefen Bengt Danielsson. Bolagets räkenskapsår är kalenderår.

Den tidigare revisorn har utfört revision under löpande år för räkenskapsåret 2003 enligt god revisionssed. Revisionen har inte föranlett några anmärkningar. Mot bakgrund av att bolaget numera ingår i TSMT-koncernen har Eva bitt ekonomichefen i Rolfs Transporter AB att upprätta ett utkast till årsredovisning för räkenskapsåret 2003 med tillämpning av Redovisningsrådets rekommendationer.

Revisorsexamen maj 2004, del II

I utkast till årsredovisning för räkenskapsåret 2003 finns följande information (tkr):

Aktiekapital	1 000
Balanserad vinst	1 800
Årets resultat	- 800

Dina noteringar från revisionen av årsredovisningen i Rolfs Transporter AB som utförts i mitten av maj 2004 framgår nedan:

- a. I bolagets kundreskontra per 2003-12-31 finns en oreglerad fordran om 500 tkr inklusive mervärdesskatt som förföll till betalning per 2004-01-29. I mitten av januari 2004 brann kundens fabrik ner till grunden och trots betydande försäkringsersättningar försattes bolaget i konkurs i början av april 2004. Före branden förelåg inte några indikationer om finansiella problem hos kunden. Enligt kundens konkursförvaltare kommer det inte att ske någon utdelning till oprioriterade borgenärer. Någon reservering för befarade kundförluster har inte skett per 2003-12-31 men bolaget har lämnat erforderliga upplysningar i förvaltningsberättelsen.
- b. Under räkenskapsåret 2003 har bolaget gjort optionsaffärer i noterade aktier. Samtliga optioner och aktier är avyttrade per 2003-12-31 och nettoresultatet av transaktionerna resulterade i en kapitalförlust om ca 1 500 tkr. I balansräkningen per 2003-12-31 redovisas därför en uppskjuten skattefordran om 420 tkr som minskat årets förlust med motsvarande belopp. Enligt styrelsen kan den skattemässiga kapitalförlusten avräknas mot framtida kapitalvinster om bolaget placerar överlikviditet i börsnoterade aktier i framtiden.
- c. Samtliga optioner och aktier som kommenterats ovan avyttrades per 2003-08-04 till Rolf Bengtsson för marknadsmässigt värde till ett belopp om 892 tkr. Nämnda belopp inklusive marknadsmässig ränta reglerades dock först per 2003-12-29.

Efter muntlig och skriftlig rapportering till VD och styrelse i slutet av maj 2004 har tidigare utkast till årsredovisning (i oförändrat skick) för Rolfs Transporter AB undertecknats av styrelsen i början av juni 2004 och du ska nu avlämna revisionsberättelse.

Uppgift (12 p):

Redogör för dina ställningstaganden inför upprättandet av revisionsberättelse och utforma sedan ett förslag till revisionsberättelse. Använd gärna bifogad mall för revisionsberättelse.

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Rolfs Transporter AB

Org. nr 556111-1111

Jag har granskat årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Rolfs Transporter AB för år 2003. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och förvaltningen på grundval av min revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att jag planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra mig om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen. Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Jag anser att min revision ger mig rimlig grund för mina uttalanden nedan.

Göteborg den 14 juni 2004

A.A
Godkänd revisor